

Gäller för: Neuro- och rehabiliteringsklinik
Innehållsansvar: Maria Glemne, (margl1), Ortopedingenjör
Granskad av: Rebecka Molid, (rebal1), Ortopedingenjör
Godkänd av: Malin Camper, (malgu5), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-04-13

Giltig till: 2028-04-13

Höftdisartikulation-protes - Ortopedteknik

Sammanfattning

Rutinen beskriver framtagningen av protes till patient som blivit höftdisartikulerad, från gipsavgjutningen, och steg för steg till färdig protes.

Förutsättningar

Tillverkning av protesen förutsätter ett gipspositiv och ett komplett produktionsunderlag som skall tillhandahållas av ansvarig ortopedingenjör innan tillverkning kan påbörjas av tekniker.

Genomförande

Framtagning av modell/avgjutning

- Sy en passande avgjutningsbyxa i tubigrip.
- Använd ett avgjutningsbord med ställbar höjd som patienten kan belasta på under avgjutningen.
- Placera patienten på avgjutningsbordet, bestäm patientens neutrala position då patient står stabilt, med rak rygg och bäckenet är i våg.
- Notera referenslinjer och referensmått.
- Pröva att skjut in avgjutningsklossarna anteriort och posteriort. Patienten ska stå stabilt när dessa är rätt positionerade.
- Gipsa cirkulärt, lägg förstärkningar distalt på den amputerade sidan, gör indragning för att markera höftkammarna samt ge ett lumbalt tryck. Positionera därefter avgjutningsklossarna:
- Den främre klossen ska motsvara vinkeln på höftledens ingjutningsplatta samt utåtroterad 4°

- den bakre klossen ska fungera som mothåll.
- Klipp upp gipsen, trimma och markera lodlinjer/referenspunkter.

Modellering

- Överför markeringar och linjer.
- Kontrollera vinkeln för ingjutningsplattan.
- Kontrollera referensmått, reducera mått, platta till anterior, ge lumbalt stöd posterior, markera höftkamen, ta in i midjan.
- Torka gipsen i torkskåp minst till nästa arbetsdag.

Tillverkning

Korg

- Placera höftfästet i rätt läge, se tillverkaren manual. Slipa till och skränk om det behövs.
- Tillverka en dummy i lättspackel under fästet för att få en snyggare och stabilare övergång från fäste till korg.
- Dra en PVA-film över gipsen och samla alla veck till det ställe där öppningen kommer att hamna (4-5 cm brett)
- Dra 2 lager perlon innan dummyn är på plats, placera dummyn och tejpa fast den med sårtejp, 4 lager perlon runt hela korgdelen.
- Lägg 1 glasfibermatta där fästet hamnar + 5-10 cm utanför samt 3 lager kolfiber på samma ställe.
- Tråckla i glasfibertråd i hålen i fästet och placera fästet på rätt ställe. Fyll gängorna med lera.
- Lägg 1 glasfibermatta över fästet, någon mindre område än föregående samt 3 lager kolfiber över fästet.
- Trä en perlontrikå över en PVA-slang. Lägg paketet under trikålagren fram till fästets kant, ska användas för att få ut plasten till rätt ställe, 3-4 lager perlon, dra på en PVA-strut, Dra upp ena änden av den smalare PVA-slangen som ligger under alla lager.

Blanda

- 4x500 g Akrylhartsblandning (blandningsförhållande: 7 delar akryl- och 3 delar laminer-harts)
- Håll först i laminerharts genom den lilla PVA-slangen så att den hårdare plasten hamnar i den halva av protesen där patienten tar belastning = den amputerade sidan. Ta bort slangen.
- Fyll på med den mjukare plasten och arbeta ner det.
- Håll koll och kyl, när det börjar härda runt fästet.

- Låt ligga över natt, såga upp, trimma kanter och slipa.
- Plana eventuellt till för höftled, gör hål för skruvarna och ställ upp enligt leverantörens anvisningar
- Slipa till multiform (5 mm) och lägg i botten av hylsan för ökad komfort.
- Plös och band på hylsan är att föredra till provning.

Uppställning

- Gör en bänkuppställning av protesen enligt tillverkarens manual samt arbetsunderlaget.

Provning

- Kontrollera passformen, justera kanter, kontrollera bandens placering.
- Gör en kontroll av den statiska protesinställningen med patient stående.
- Gör en dynamisk inställning.
- Ta adekvat information och mått för färdigställning.
- Kontrollera patientens/anhörigs/personalens förmåga att sköta och hantera protesen.

Färdigställning

Material

- Välj ut rätt kosmetik till passande knä OB 3R6 till knäleder med extern framkastare, OB 3R24 till övriga.
- Gängsäkra alla skruvar.
- Markera läge för och montera bort höftled från korgen, sätt korgen på gipsen.
- Skär till läder, framdel 2mm, som täcker botten på hylsan och blötlägg lädret i ljummet vatten min 1 h max 2h. Spänn ut och linda fast och torka lädret sen i 40 grader i lädertorkskåpet.
- Trimma kanter, kort fram och långt bak. Gör hål för höftleden. Tejpa fast läderplattan i rätt läge.
- Ta mått från knäledens centrum till fot +3cm och kapa kosmetiken. Behåll hela längden uppåt. Slipa övre delen skålformat. Pensla knäled med vaselin för att eliminera uppkomsten av oljud. Dra på kosmetiken och limma mot fot och upptill mot plattan.
- Slipa in kosmetiken efter mått.
- På framkanten av kosmetiken limmas ett läder som fäst anteriorrt på hylsa med 2-3 fästskruv (eventuella mässingsbrickor plastas i hylsa).
- Posteriorrt på kosmetiken fästs ett brett resårband som nitas i korgkanten proximalt.
- Multiformplatta invändigt limmas fast samt läggs det på ett tunt läder.
- Plös och nylonband med vändsölja monteras fast.

Uppföljning

- Patienten kallas årligen för kontroll av protesen, se rutin Uppföljning av ortopedtekniska hjälpmedel.
- Förstagångs användare får fortsatt uppföljning och adekvat träning via Gåskolan.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Neuro- och rehabiliteringsklinik

Innehållsansvar: Maria Glemne, (margl1), Ortopedingenjör

Granskad av: Rebecka Molid, (rebal1), Ortopedingenjör

Godkänd av: Malin Camper, (malgu5), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9661-671614304-35

Version: 6.0

Giltig från: 2026-04-13

Giltig till: 2028-04-13